

роль інформаційної культури у формуванні активної громадянської позиції молоді людини

В. Б. Дем'яненко,

*кандидат педагогічних наук, завідувач відділу інформаційно-дидактичного моделювання
Національного центру «Мала академія наук України»,*

В. М. Дем'яненко,

*кандидат педагогічних наук, доцент, старший науковий співробітник, провідний науковий
співробітник відділу хмаро орієнтованих систем інформатизації освіти Інститут
інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України*

Для сприяння досягнення активної громадянської позиції молоді в розвитку суспільства, наша держава ставить пріоритетними питання виховання молоді як запоруки успішної розбудови сучасного суспільства, зокрема інформаційного. Молодіжна політика і глобальне виховання – загальні питання формального вихованням (школа), неформального (позашкільного) і абстрактного (сім'я), співпраця багатьох учасників освітнього процесу на одній території: навчальний заклад, молодіжна асоціація, територіальні колективи, наукові молодіжні товариства, інститути підвищення кваліфікації вчителів тощо для успішної соціалізації молоді в сучасному інформаційному суспільстві, суспільстві, що ґрунтується на знаннях. Спираючись на досвід європейських країн у побудові молодіжних політик, розглядаючи їх освітні й педагогічні системи можна зробити висновок, що молодіжний освітній простір, простір неформального навчання і виховання в різних європейських країнах будуються не на одних і тих самих засадах. Але виокремлюються два загальних і головних питання, які турбують суспільство європейської спільноти:

1. Яка роль і сенс освіти, педагогічних заходів і форм співпраці з батьками, асоціаціями і муніципалітетами в подальшій життєвій успішності молоді людини?

2. Яка роль і сенс заходів, що проводяться з молодими людьми? Яким чином молодь розвиває суспільство? Чи потрібно готувати молодих людей до адаптації в суспільстві, або чи потрібно формувати активних громадян, які трансформуватимуть це суспільство?

Для успішного розв'язування поставлених проблем, відповіді на запитання: як зазначена спільнота має діє разом, запроваджуються в дію різні молодіжні програми, за підтримки яких молоді люди з України у співпраці з партнерами з інших країн можуть брати участь у молодіжних обмінах та міжнародній волонтерській діяльності для сприяння досягнення активної громадянської позиції й розвитку суспільства. Суттєву роль у цьому відіграють діяльність і спілкування. Саме розв'язування проблем розвитку, формування загальної інформаційної культури молоді людини має забезпечити успішність такої діяльності. Тому розуміння освіти як інтелектуальних надбань людини, як засобу її самореалізації в житті, як засобу побудови особистої кар'єри необхідно забезпечити сформувавши загальні основи інформаційної культури учня. А це змінює і цілі навчання та виховання, і його мотиви, норми, методи і форми, роль педагога. Культура належить до числа найбільш складних і багатогранних соціальних явищ. Одну з граней загальнолюдської культури визначає й інформаційна культура. З її назви випливає, що вона безпосередньо співвідноситься з інформаційною діяльністю людей. Інформаційна культура розглядається як складова загальної культури, орієнтована на інформаційне забезпечення діяльності людини, яка відображає досягнутий рівень організації інформаційних процесів, рівень ефективності створення, збирання, зберігання, опрацювання, подання і використання різноманітних відомостей, що забезпечує цілісне бачення світу, його моделювання, передбачення наслідків рішень, які приймаються людиною. Формування основ інформаційної культури учня повинне включати навчання основ інформаційної діяльності для ознайомлення з інформаційними ресурсами суспільства, алгоритмами пошуку потрібних відомостей, прийомами аналізу і синтезу повідомлень, їх опрацювання, переосмислення і практичного

використання. Основними засобами при цьому виступають сучасні інформаційно-комунікаційні технології, володіння якими стає складовою інформаційної культури.

При істотному розширенні обсягу одержаних і опрацьованих відомостей вплив використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій на розвиток особистості людини визначається формуванням асоціативних зв'язків з різними фрагментами відомостей. Так поступово відбувається внутрішнє збагачення особистості учня, формується його інтелектуальний і духовний потенціал. При цьому для зменшення негативного впливу інформатизації на культурну сферу, не повинна допускатися абсолютизація інформаційно-комунікаційних технологій ні в освіті, ні в будь-якій іншій сфері людської діяльності. Це означає, що найважливішим завданням сучасного суспільства залишається виховання людини всіма доступними способами соціокультурного впливу при будь-якому рівні розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.

Розглянемо основні принципи побудови системи формування основ інформаційної культури учнів:

- формування інформаційної культури учнів має бути безперервним при цьому розгляд таких питань, як: філософські та методологічні основи побудови і розвитку інформаційного суспільства; економіка інформаційного суспільства; людина, її загальна та інформаційна культура в інформаційному суспільстві; соціальні аспекти і проблеми інформаційного суспільства (культура, освіта, охорона здоров'я); правові основи інформаційного суспільства;
- зміст інформаційної культури і методи її формування мають бути узгоджені з цілями, змістом, методами, засобами, організаційними формами та результатами навчально-пізнавальної та дослідницької діяльності молодих людей і відповідати досягнутому рівневі і потребам подальшого науково-технічного, соціально-економічного і культурного розвитку суспільства;
- зміст інформаційної культури учня пов'язаний із характером здійснюваної ним діяльності, і тому важливою складовою інформаційної культури учнів є володіння ІКТ, що використовуються в їхній діяльності.

Зазначимо, що формування інформаційної культури учня не здійснюється миттєво, це складний і багатогранний процес. Дуже важливим на всіх етапах є формування діяльнісного, операційного характеру поведінки учня.

Отже володіння певним рівнем інформаційної культури, притаманної нинішньому суспільству, є необхідною умовою формування активної громадянської позиції, подальшої успішної діяльності молодої людини в цьому суспільстві. Найважливішими складовими інформаційної культури в забезпеченні ефективності навчання і дослідницької діяльності є: вміння визначати і формулювати цілі, здійснювати постановку задач, будувати інформаційні моделі процесів і явищ, що вивчаються, аналізувати інформаційні моделі за допомогою автоматизованих інформаційних систем та інтерпретувати отримані результати, передбачати можливі наслідки прийраних рішень, використовувати сучасні інформаційні технології. При цьому важливим є вміння впорядковувати, систематизувати, структурувати дані й знання, розуміти сутність інформаційного моделювання, способи подання даних і знань. Якщо в нього не буде сформовано необхідний рівень його особистісної культури, він не зможе ні повноцінно навчатися, ні повноцінно працювати.

Список використаних джерел

1. Дем'яненко В. Б. Інформатика в системі фундаменталізації навчання учнів Малої академії наук України [Текст] / В. Б. Дем'яненко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання : Зб. наук. праць / Редада. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. – № 14 (21). – С. 70-77.
2. Жалдак М. І. Педагогічний потенціал комп'ютерно орієнтованих систем навчання [Текст] / М. І. Жалдак // Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання : зб. наукових праць / Редада. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова. – Вип. 7. – 2003. – С. 3-7.
3. Рамський Ю. С. Формування інформаційної культури майбутніх вчителів математики

[Текст] : монографія / Ю.С. Рамський. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. – 366 с.